

МОНІТОРИНГ АНІЗАКІДОЗУ РИБИ ПРОМИСЛОВИХ ЗРАЗКІВ АКВАТОРІЇ ЧОРНОГО МОРЯ

Богач М.В., доктор вет. наук, професор
Панікар В.І., аспірант

Одеський державний аграрний університет

Євроінтеграційний шлях розвитку України вимагає від агропромислового комплексу отримання доброякісної і безпечної в екологічному та ветеринарно-санітарному відношенні продукції для забезпечення потреб населення [1].

За даними ФАО ВООЗ при Організації Об'єднаних Націй (1981), здоров'я споживачів риби менш захищено, ніж здоров'я споживачів інших білкових харчових продуктів, у тому числі тваринного походження. У зв'язку з цим, все більшої актуальності набуває питання охорони здоров'я людей від хвороб та отруєнь, переносником чи джерелом збудників яких може бути риба [2].

Серед захворювань ставкових риб особливе місце займають інвазійні хвороби, збудниками яких є гельмінти, найпростіші, ракоподібні й деякі інші паразити. Паразити здійснюють на риб різноманітну негативну дію – механічну, токсичну, біологічну затримують темпи росту й знижують вгодованість, переносять на риб інших збудників хвороб і зменшують загальну видову чисельність риб [3].

При аналізі статистичних даних захворювань прісноводної риби заразної етіології встановлено, що 80 % займають паразитарні захворювання, 15 % мікологічні захворювання, а 5 % захворювання бактеріальної етіології [4].

У зв'язку з цим, актуальними є з'ясування епізоотичного стану щодо зараженості гідробіонтів акваторії Чорного моря збудниками небезпечних гельмінтозоозів.

Мета досліджень – моніторинг рівня інвазованості риби промислових зразків акваторії Чорного моря анізакідозом.

Об'єктом для досліджень була риба видів: хамса *Engraulis encrasicolus ponticus*, калкан *Rhombus maeoticus*, бичок-піщаник *Neogobius fluviatilis* та оселедець чорноморський (дунайка) *Alosa pontica* виловлена в Чорному морі та прилеглих лиманах Чорноморського басейну.

Іхтіопаразитологічний аналіз проводили за методом неповного паразитологічного розтину за І. Є. Биховською-Павловською (1985). Видову належність паразитів визначали за «Определителем паразитов позвоночных Черного и Азовского морей» (1975).

Паразитологічному дослідженню піддано 122 екз. бичка-піщаника *Neogobius*

fluvialtilis, 22 екз. калкана *Rhombus taeoticus*, 178 екз. хамси *Engraulis encrasicolus ponticus* та 110 екз. оселедця чорноморського (дунайка) *Alosa pontica*.

Встановлено, що у досліджених видів риби найбільш ураженими є черевна порожнина та її органи. При паразитологічному дослідженні риби виявляли личинки анізакід виду *Hysterothylacium aduncum* з різною екстенсивністю та інтенсивністю інвазії.

Личинки розміром від 1,5 см до 2 см у довжину, білого або червоного кольору. Вони згорнуті в спіраль або мають вигляд коми і знаходяться в інкапсульованому стані. У калкана виявляли і статевозрілих гельмінтів на стінках черевної порожнини, поверхні та товщі гонад і брижі кишечника (Рис. 1, 2).

Рис. 1 Личинка *Hysterothylacium aduncum* в черевній порожнині камбали

Рис. 2 Личинка *Hysterothylacium aduncum* в черевній порожнині оселедця чорноморського (дунайка)

Частіше личинки локалізуються на брижі, у печінці, пілоричних придатках, на серозних покривах порожнини тіла, у стінці кишечника, нирках, м'язах. Інтенсивність інвазії становить від десятків до декількох сотень личинок у рибі.

Екстенсивність та інтенсивність ураження риби різних видів анізакідозом була різною (табл. 1).

Таблиця 1. Екстенсивність та інтенсивність анізакідозу риби акваторії Чорного моря

Вид риби	Досліджено, екз.	Інвазовано, екз.	ЕІ, %	ІІ, екз.
Бичок піщаник	122	14	11,5	1–3
Хамса	178	61	34,3	4–7
Калкан	22	3	13,6	9–16
Оселедець чорноморський (дунайка)	110	29	26,4	2–11

